

شناسه سند : HSE-WR-۰۳۱

شماره بازنگری : ۰۰۰

دستورالعمل ایمنی و بهداشت

دستورالعمل مدیریت پسماندهای کارگاهی

شناسه سند: HSE-WR-۰۳۱

کپی، تکثیر و یا تغییر این سند به هر طریق توسط هر فرد درون یا خارج شرکت مجاز نیست.

در موقع استناد به این سند توجه گردد که آخرین بازنگری دارای ارزش بوده و نسخ قدیمی فاقد اعتبار است.

(اسناد معتبر، دارای مهرسبز "معتبر است" و اسناد منسوخ، به مهر قرمز "منسوخ است" مهور می‌گردد.)

آخرین ویرایش:	تهیه کننده	تأیید کننده	تصویب کننده
نام و نام خانوادگی	سید محمد حسین سیاحی	سید محمد حسین سیاحی	محمد حسین فیروزی
سمت	معاونت مالی	معاونت مالی	مدیر عامل
تاریخ	۱۴۰۵/۰۱/۰۱	۱۴۰۵/۰۱/۰۱	۱۴۰۵/۰۱/۰۱
امضاء			

سایر ویرایشها

جدول تغییرات ویرایش	تاریخ	شرح تغییر	شماره صفحات تغییر یافته	منشاء تغییرات	امضاء		
					تهیه کننده	تایید کننده	تصویب کننده

شناسه سند : HSE-WR-۰۳۱

شماره بازنگری : ۰۰۰

دستورالعمل ایمنی و بهداشت

۱. هدف

هدف از تدوین این دستورالعمل، ایجاد یک سیستم یکپارچه و اصولی برای کاهش تولید، تفکیک زباله‌ها در مبدأ، جمع‌آوری، نگهداری موقت و تحویل اصولی پسماندها به مراجع ذیصلاح است. این رویه به منظور حفاظت از محیط زیست، جلوگیری از آلودگی خاک و آب‌های زیرزمینی، کنترل بیماری‌ها و ارتقای بهداشت محیط کارگاه تدوین گردیده است.

۲. دامنه اجرا

این دستورالعمل در کلیه محدوده‌های پروژه اعم از سایت‌های اجرایی، کارگاه‌های ساخت، انبارها، کمپ‌های کارگری، دفاتر اداری و آشپزخانه‌ها، برای تمامی پرسنل کارفرما، پیمانکاران و تامین‌کنندگان لازم‌الاجرا می‌باشد.

۳. تعاریف

- **پسماند (Waste):** هرگونه مواد جامد، مایع یا گازی (به غیر از فاضلاب) که به طور مستقیم یا غیرمستقیم حاصل از فعالیت‌های پروژه بوده و از نظر تولیدکننده زائد تلقی می‌شود.
- **تفکیک از مبدأ:** جداسازی انواع پسماندها (خشک، تر، خطرناک و ...) در همان محل تولید جهت تسهیل در بازیافت یا دفع اصولی.
- **پسماند ویژه/خطرناک:** پسماندهایی که به دلیل دارا بودن حداقل یکی از خواص سمی، بیماری‌زایی، قابلیت انفجار یا اشتعال، خوردگی و مشابه آن، نیازمند مدیریت خاص هستند (مانند روغن‌های سوخته، باتری‌ها، فیلترهای روغنی و پسماندهای عفونی بهداشتی).
- **ایستگاه موقت پسماند (Scrap Yard):** محل محصور و مشخص شده در کارگاه جهت انباشت موقت و طبقه‌بندی شده پسماندها تا زمان انتقال به خارج از سایت.

۴. مسئولیت‌ها

- **مدیریت پروژه / سرپرست کارگاه:** تأمین منابع مالی و زیرساخت‌های لازم (سطل‌های زباله، احداث جایگاه موقت) و اتخاذ تصمیمات نهایی در برخورد با تخلفات زیست‌محیطی.
- **واحد HSE (بخش محیط زیست):** تهیه برنامه‌های آموزشی، نظارت بر روند تفکیک و جمع‌آوری، شناسایی پیمانکاران مجاز برای انتقال پسماند و ثبت آمار پسماندهای خروجی.
- **واحد پشتیبانی / خدمات:** اجرای عملیات جمع‌آوری روزانه پسماندها از سطح سایت و دفاتر، تخلیه سطل‌ها و نگهداری از ایستگاه موقت پسماند.
- **کلیه پیمانکاران و پرسنل:** رعایت دقیق اصول تفکیک زباله‌ها در مبدأ، عدم رهاسازی زباله در محیط و جلوگیری از نشت مواد آلاینده به خاک.

۵. الزامات و نکات فنی

✓ کدگذاری رنگی سطل‌های زباله:

- **سطل سبز/مشکی:** مخصوص پسماندهای تر (مواد غذایی، ضایعات آشپزخانه).
- **سطل آبی/زرد:** مخصوص پسماندهای خشک و قابل بازیافت (کاغذ، پلاستیک، شیشه، فلزات پاک).
- **سطل قرمز:** مخصوص پسماندهای خطرناک و ویژه (پارچه‌های آغشته به روغن، قوطی‌های رنگ و اسپری، فیلترها).

شناسه سند : HSE-WR-۰۳۱

شماره بازنگری : ۰۰۰

دستورالعمل ایمنی و بهداشت

✓ جلوگیری از آلودگی خاک:

- تعویض روغن ماشین آلات و تجهیزات فقط باید در جایگاه‌های مشخص شده (دارای کف بتنی و حوضچه گیرداژ) انجام شود.
- هرگونه نشت روغن یا مواد شیمیایی روی خاک باید بلافاصله با استفاده از مواد جاذب (Spill Kit یا ماسه) جمع‌آوری شده و خاک آلوده به عنوان پسماند خطرناک (در سطل قرمز) دفع گردد.

✓ نگهداری و تحویل پسماند:

- پسماندهای تر باید روزانه (هر ۲۴ ساعت) از سطح سایت جمع‌آوری و به خارج از پروژه منتقل شوند تا از تجمع حشرات و بوی نامطبوع جلوگیری گردد.
- ایستگاه موقت پسماند باید دارای سقف سایه‌بان، کف نفوذناپذیر (بتنی) و شیب‌بندی مناسب جهت جمع‌آوری شیرابه باشد.
- تحویل پسماندهای خطرناک و روغن‌های سوخته صرفاً باید به شرکت‌های دارای مجوز از سازمان حفاظت محیط زیست صورت گیرد و رسید دریافت (Manifest) بایگانی شود. سوزاندن پسماند در محیط کارگاه اکیداً ممنوع است و تخلف محسوب می‌شود.

۶. کنترل و پایش

- بازرسی روزانه سایت و محل‌های تجمع زباله توسط افسران HSE.
- ثبت تناژ یا حجم پسماندهای خروجی در فرم‌های گزارش ماهیانه محیط زیست.
- برگزاری مانورهای واکنش در برابر نشت مواد شیمیایی.

۷. زمان اجرا

این دستورالعمل از تاریخ ابلاغ برای تمامی ارکان پروژه لازم‌الاجرا بوده و عدم رعایت آن موجب پیگرد انضباطی خواهد شد.

🕒 فرآیند اجرایی مدیریت پسماند

نام فرآیند: مدیریت پسماند و کنترل آلاینده‌ها

کد فرآیند: PR-ENV-۰۰۲۱

مرحله	فعالیت	مسئول	مستند / فرم
۱	جانمایی و توزیع سطل‌های تفکیک زباله	پشتیبانی / HSE	نقشه جانمایی پسماند (Waste Map)
۲	آموزش نحوه تفکیک به پرسنل	واحد HSE	لیست حضور و غیاب آموزشی
۳	جمع‌آوری زباله‌ها از سطل‌ها و انتقال به دپوی موقت	تیم خدمات/پشتیبانی	چک‌لیست نظافت روزانه
۴	پایش عدم نشت روغن و مواد آلاینده به خاک	سرپرستان ماشین‌آلات / HSE	چک‌لیست بازدید ماشین‌آلات
۵	بارگیری و انتقال پسماندها به خارج از سایت	پشتیبانی / پیمانکار مجاز	فرم مجوز خروج پسماند (Manifest)

شناسه سند: HSE-WR-۰۳۱

شماره بازنگری: ۰۰۰

دستورالعمل ایمنی و بهداشت

نمونه اطلاعیه عمومی

اطلاعیه زیست محیطی: زمین پاک، میراث ماست

همکاران گرامی،

حفظ محیط زیست و جلوگیری از آلودگی خاک و آب در محل پروژه، وظیفه قانونی و اخلاقی همه ماست. لطفاً زباله های خود را حتماً در سطل های مخصوص (تر، خشک، خطرناک) تفکیک کنید. ریختن زباله در محوطه کارگاه و رهاسازی روغن یا گازوئیل بر روی خاک اکیداً ممنوع بوده و با متخلفین برخورد خواهد شد. همکاری شما نشانه شخصیت و فرهنگ بالای شماست.

واحد HSE و محیط زیست پروژه

نمونه نامه رسمی

شماره: HSE/ENV/۱۱۰-۱۴۰۵

تاریخ: ۱۴۰۵/۰۲/۲۳

مدیریت محترم واحد ماشین آلات / پشتیبانی

موضوع: لزوم تسریع در تخلیه پسماندهای ویژه (روغن های سوخته)

با سلام

احتراماً، با توجه به بازدید به عمل آمده از محل دپوی موقت پسماندهای کارگاه (Scrap Yard)، به استحضار می رساند حجم بشکه های روغن سوخته و فیلترهای آلوده به بیش از حد مجاز تعیین شده (۸۰٪) رسیده است. با عنایت به گرمای هوا و ریسک آلودگی خاک و حریق، خواهشمند است دستور فرمایید نهایتاً ظرف مدت ۴۸ ساعت آینده نسبت به هماهنگی با پیمانکار مجاز جهت بارگیری و انتقال این پسماندها به خارج از سایت اقدام مقتضی صورت پذیرد.

با احترام

مدیر HSE پروژه

شناسه سند : HSE-WR-۰۳۱

شماره بازنگری : ۰۰۰

دستورالعمل ایمنی و بهداشت

نمونه نامه اخطار ⚠

شماره: HSE/ENV-W/-۱۱۱-۱۴۰۵

تاریخ: ۱۴۰۵/۰۲/۲۳

سرپرست محترم پیمانکار ... (بخش اجرا)

موضوع: اخطار - عدم تفکیک زباله و رهاسازی پسماند در کارگاه

با سلام

پیرو بازدید روز جاری از جبهه کاری شما در بخش ...، مشاهده گردید که پرسنل آن شرکت زباله‌های غذایی خود را در سطل‌های مخصوص پسماند خطرناک انداخته و همچنین مقادیر زیادی ضایعات پلاستیکی در محدوده فعالیت رها شده است. این امر نقض صریح دستورالعمل مدیریت پسماند (HSE-WR-۰۳۱) می‌باشد. بدین وسیله اخطار کتبی به شما ابلاغ می‌گردد. مقتضی است بلافاصله نسبت به پاکسازی محل اقدام نموده و نتیجه را به واحد HSE گزارش دهید.

افسر محیط زیست مستقر در سایت

نمونه نامه توقف کار / جریمه ⛔

شماره: HSE/ENV-S/-۱۱۲-۱۴۰۵

تاریخ: ۱۴۰۵/۰۲/۲۳

سرپرست محترم پیمانکار ... (بخش ماشین‌آلات/خاکبرداری)

موضوع: توقف کار و اعمال جریمه به دلیل آلودگی شدید خاک

با سلام،

احتراماً، با توجه به گزارش واحد HSE مبنی بر تخلیه عمدی روغن سوخته دیزل ژنراتور بر روی خاک در محدوده عملیاتی آن شرکت و عدم توجه به الزامات پایه محیط زیستی (جلوگیری از آلودگی خاک موضوع دستورالعمل HSE-WR-۰۳۱)، به دلیل ایجاد خسارت زیست محیطی، فعالیت ماشین‌آلات شما در آن جبهه کاری تا اطلاع ثانوی متوقف می‌گردد.

همچنین طبق مفاد قرارداد و جدول جرایم HSE، مبلغ ۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال جریمه برای آن شرکت لحاظ گردیده و موظف هستید ظرف مدت ۲۴ ساعت نسبت به برداشت خاک آلوده و انتقال آن به عنوان پسماند خطرناک با هزینه خود اقدام نمایید. شروع مجدد کار منوط به تأییدیه پاکسازی توسط واحد HSE خواهد بود.

با احترام

سرپرست کارگاه